

Připomínka k návrhu opatření obecné povahy

č.j. SZ NPS 06920/2023/36 – NPS 11225/2025

Správa Národního parku Šuma
Doruceno: 17.12.2025
NPS 12609/2025
listy: 1 přílohy:

Adresát:

Správa NP Šumava

1. máje 260

385 01 Vimperk

snpses95033778

Podávající:

Jan Klváček

Šumavská 113

34004 Železná Ruda

Datum: 13.12.2025

1. Úvod – dotčenost a motivace

Jsem občan přímo dotčený navrhovaným opatřením. Dlouhodobě se věnuji pěší turistice, fotografii přírody a astrofotografii v oblasti NP Šumava i na bavorské straně. Navrhovaná plošná uzávěra zásadně omezuje mé možnosti pohybu v krajině i možnosti tvorby, neboť právě v oblasti šumavských vrchovišť je mimořádně nízká úroveň světelného znečištění, která v okruhu 100 kilometrů nemá obdoby.

Jsem si dobře vědom, že zejména pohyb v lese od setmění do svítání je pro zvěř nečekaný a stresující. Proto se chovám maximálně ohleduplně a pro své noční focení jsem si zajistil plně dálkové ovládání. Během dne do cílové lokality dopravím techniku, vše si připravím, následně tvořím z domova a následující den, opět za denního světla, techniku vyzvedávám – s maximálním respektem k přírodě, ať už jedu kamkoliv.

Celoroční plošná uzávěra je však navržena v oblasti, která není značenými turistickými trasami příliš protkána. Letmý pohled do mapy dané oblasti dále ukazuje velký rozdíl v hustotě značených tras mezi českou a bavorskou stranou.

Zasláním této připomínky se chci věnovat zejména otázkám proporcionality, jakož i hledání způsobů, jak zabránit riziku, že řada poctivých a přírodu respektujících návštěvníků bude nucena volit nelegální postupy.

2. Opatření obecné povahy dle § 64 ZOPK není administrativní nástroj pro „překlenutí doby“

Správa NP uvádí, že § 64 ZOPK využívá především z důvodu operativnosti a rychlosti, protože proces vyhlášení klidových území dle § 17 ZOPK (vymezení klidového území KU01_NPS v NP Šumava) nabral zpoždění.

To je čistě administrativní důvod, nikoli nezbytnost. Opatření obecné povahy nemá sloužit jako dočasné řešení administrativního zpoždění při procesně správném postupu.

3. Opatření neodpovídá zákonnému účelu – odvrácení hrozícího nebezpečí

Podle § 64 ZOPK lze přijímat opatření jen tehdy, pokud hrozí **nevratné nebo závažné poškození přírody**. Správa však sama přiznává, že efekt problematiky fragmentace krajiny a jejích dopadů na propojenost šumavské populace tetřeva hlušce je, cituji, *empiricky velmi těžko prokazatelný*.

Naopak aktuální monitoring ukazuje, že se populace tetřeva hlušce se výrazně **zlepšuje**. Minimální životaschopná populace je uvedena jako 450 jedinců, avšak aktuální odhady samotné Správy NP Šumava hovoří o více než 860 jedincích na Šumavě, tj. téměř dvojnásobek.

Lze za předpokladu takto uspokojivého nárůstu tetřeví populace (a jejich repatriace do dalších lokalit i mimo oblast určenou k trvalé uzávěře) hovořit o riziku **nevratného** či **závažného poškození přírody**?

Pozoruhodné argumenty přináší třeba následující článek, v němž se vyjadřují přímo i zaměstnanci NP Šumava:

https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/np-sumava-populace-tetrev-monitoring-turisticke-trasy-javor-smrcina.A240717_135227_plzen-zpravy_vb

„Těžiště tetřeví populace zůstává v samém jádru národních parků, kde už desítky let probíhají nerušené přírodní procesy [pozn. 1] a přístup do těchto míst je dlouhodobě omezený na vyznačené turistické trasy. ... Z těchto dat vyplývá, že v území s regulací návštěvnosti má nejlepší podmínky k životu, vyskytuje se zde častěji a bez regulace návštěvnosti by hrozilo snížení početnosti,“ zmiňuje ředitel Správy NP Šumava Pavel Hubený.

Podle ochranářů tetřeví populace v poslední době narostla zejména proto, že se zásadně rozšířilo území bez lidských zásahů [pozn. 1]. V roce 2017 zůstalo v obou národních parcích bez lesnického managementu 31 tisíc hektarů, v roce 2023 to bylo už 47 tisíc hektarů.

„Monitoring nám sice potvrzuje, že se tetřev vyskytuje jak v klidových územích, tak i v místech, kde mohou lidé chodit bez omezení [pozn. 2]. Ale zásadně se liší početnost tetřevů v jednotlivých

5. Sjednocení území pro administrativní pohodlnost

Správa argumentuje, že sjednocení mozaiky klidových území do jedné plochy zlepší přehlednost a vymahatelnost práva. To je čistě administrativní pohodlnost, nikoli ekologická nezbytnost. OOP nemá sloužit k usnadnění práce strážní služby, ale k ochraně přírody. Pokud hlavním důvodem je „přehlednost“, jde o nepřiměřený zásah do práv veřejnosti.

Podklady tohoto Návrhu opatření uvádí mj. rozsudek NSS ze dne 15.12.2010, č.j. 7 Ao 6/2010 – 44. NSS v rozsudku 7 Ao 6/2010 výslovně zdůraznil, že opatření obecné povahy musí být řádně odůvodněné, přezkoumatelné a nesmí být vydáváno jen z důvodu administrativní pohodlnosti. Správa NP však sama uvádí, že hlavním přínosem sjednocení je přehlednost a usnadnění práce strážní služby. To je administrativní důvod, nikoli ekologická nezbytnost, a tudíž v přímém rozporu s požadavky NSS.

6. Sociální sítě a fotografie – anekdotické důkazy

Správa uvádí, že fotografie na sociálních sítích lákají návštěvníky do nepřístupných území. To je pouhá spekulace. Fotografie nejsou důkazem o rozsahu rušení přírody, navíc s ohledem na anonymizaci, používání pseudonymu a odstraňování metadat je jejich důkazní hodnota prakticky nulová.

Pokud Správa sama uvádí, že je obtížné prokázat porušení zákona na základě anonymních příspěvků na sociálních sítích, pak nelze tyto příspěvky používat jako podklad pro plošný zákaz vstupu.

Závěr

Z Návrhu nevyplývá splnění podmínek daných § 64 ZOPK, nakolik hrozba nevratného či závažného poškození přírody nebyla prokázána.

Z aktuálních podkladů naopak vyplývá, že populace tetřeva hlušce *prosperuje* a trend je velmi pozitivní, přičemž míra toho, jak moc se na tomto trendu projevuje *celoroční a celoplošná* uzávěra, není dostatečně známa.

Proti tomu přínosy bezzásahových zón a *sezonních* uzávěr konkrétních lokalit jsou dobře zdokumentovány i v jiných oblastech střední Evropy. Stejně tak je známo, že se tetřev začíná vyskytovat i v lokalitách, kde *žádná omezení pohybu vůbec nejsou* (byť v menším počtu, než v jádrových územích národních parků).

Návrh se opírá o hypotetické koncepty a anekdotické důkazy, které lze jen obtížně empiricky ověřit. Zcela pak chybí test proporcionality a zvážení jiných alternativ, popř. změkčujících opatření.

lokalitách. V místech, kde návštěvnost není cíleně regulována, byly zaznamenány nižší počty ptáků,“ vysvětluje náměstek ředitele Správy NP Šumava Martin Starý.

„Číslo potvrzuje, že **naše pravidla** [pozn. 3] omezení vstupu byla a jsou správná a důležitá. Pokud jsou tetřevi v zimě vyplašeni, může to vést k jejich úhynu vyčerpáním. Vyrušování je problematické také při odchovu mláďat. Pokud vyplašíme tetřeví slepici od kuřat, může to vést k úhynu mláďat,“ dodává Ursula Schuster (za bavorskou stranu, pozn. autor)

Zdroj: https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/np-sumava-populace-tetrev-monitoring-turisticke-trasy-javor-smrcina.A240717_135227_plzen-zpravy_vb

Z těchto explicitních vyjádření zaměstnanců národních parků vyplývá:

1) Klíčová role nerušených přírodních procesů pro zajištění vhodného životního prostředí pro populaci tetřeva (= konec těžby dřeva, ponechání starých smrků k zetlení na místě).

Informacím z článku odpovídají i zkušenosti z Beskyd, kde pokus o repatriaci populace tetřeva probíhá rovněž. Jejich závěr je stejný – klíčová je podoba **prostředí, v němž tetřev žije** – tedy lokalita s dostatkem potravy a úkrytů, optimálně lesy s odumřelým smrkovým patrem a porosty s charakterem pralesa.

Nutno dodat, že v Beskydech, podobně jako na bavorské straně Šumavy, se tak cílí výhradně na **klidový režim** (pouze po značených trasách) **od prosince do poloviny června**.

<https://encyklopedie.muzeumvalassko.cz/navrat-tetrev-hlusce-do-beskyd>

2) Z vyjádření náměstka ředitele Správy NP jednoznačně vyplývá, že tetřev se již vyskytuje i v místech, kde je volný pohyb terénem legálně možný – nemohu se tedy dobrat jiného závěru, než, že opatření v navrhovaném rozsahu a podobě (kompletní, celoplošná a celoroční uzávěra) je neproporcionální vůči sledovanému záměru.

3) Z vyjádření ředitelky NP Bavorský les vyplývá, že *jejich* pravidla se jeví jako správná. Pro připomenutí, pravidla v NP Bavorský les mají podobu **sezonní** uzávěry mimo značené turistické trasy; v období 15.7.-15.11. lze využívat **všechny** existující cesty, které existují v mapových podkladech platných cca 40 let, plus **celoročně** zcela volný pohyb v oblastech Schachten.

Správa NP Šumava i ředitelka německé Správy výslovně uvádějí, že hlavním důvodem posílení populace je **zákaz lovu tetřeva** (od 70. let), **změna lesního hospodaření** (resp. dostatek vhodných úkrytů) a omezení jiných forem rušení (avšak, bohužel, bez kvantifikaci míry jednotlivých vlivů).

V podkladech je správně uvedeno, že rušení je tetřeva hlušce kritické zejména v zimě (nedostatek potravy a velká ztráta energie při startu ze sněhu) a na jaře (kvůli riziku pro mláďata).

Opatření plošného zákazu vstupu mimo značené trasy po celý rok je proto zcela nepřiměřené, zejména, pokud na německé straně, s níž česká tetřeví populace bezprostředně sousedí, je plná spokojenost toliko s uzávěrou sezonní (avšak včetně cílého běžkařského ruchu v okolí Velkého Javoru, kterýžto ovšem probíhá po značených trasách).

4. Kriminalizace běžného pohybu po cestách a samotného opuštění cesty

Správa argumentuje redukcí „nelegálních vstupů“. Ve skutečnosti je tímto obsažena zejména kriminalizace běžného pohybu po *existujících* cestách, často dokonce *zpevněných*.

Proti tomu lokality opravdu zasluhující ochranu, jako jsou tokaniště či hnízdiště sokolů na jezerních stěnách, jsou samy o sobě obtížně přístupné, takže návštěvnost je tam naprosto minimální.

V podkladech zveřejněných Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen AOPK) pod názvem **Vymezení klidového území KU01_NPS v NP Šumava** (návrh OOP dle § 17 odst. 3 ZOPK) uvádějí konkrétní čísla pro „nelegální návštěvnost“ v jednotlivých lokalitách.

Tato čísla jasně ukazují, že „problematika nelegálních vstupů“ je stran kritických lokalit zcela marginální, nakolik se v letní sezoně (mimo kritické období) jedná převážně o řádově *desítky vstupů týdně* a v kritickém zimním období pak o *jednotky vstupů měsíčně*, v mnoha lokalitách pak nelegální vstupy v zimě evidovány nejsou dokonce vůbec.

To není nikterak překvapující zjištění - pro lidi je příjemnější využití existujících cest (značených či neznačených) - prodírat se podmáčeným terénem s nutností přelézat popadané stromy a být po pás v borůvčí není nic, co by bylo zajímavé pro více, než jen těch pár evidovaných jedinců.

Opatření v navrhovaném rozsahu má mimo jiné i svou zcela absurdní podobu, podobně, jako ji má v některých I. zónách NP třeba turista jdoucí kaňonem Vydry po červené TZT. Turista se vlastně nesmí přiblížit k vodě - striktně vzato turista nesmí ani využít posezení, které je zcela evidentně pro turisty určeno, protože i to posezení už leží mimo značenou trasu (ač na dohled od ní).

4. Chybí test proporcionality a srovnání alternativ

Podklady se odvolávají mj. na Rozsudek NSS ze dne 10.05.2013, č.j. 6 As 65/2012 – 161, kde NSS vyžaduje zachování maxima z obou veřejných zájmů.

Správa NP však neprokázala, že opatření je provedeno jen v nezbytně nutné míře. Opatření nepřináší test proporcionality, který by zvažoval alternativní postupy a jejich dopady, příkladmo:

- sezónní uzávěry dle vzoru v sousedním NP Bavorský les a ponechání *zcela* volného pohybu alespoň po neznačených zpevněných cestách mimo kritická období
- lokální uzávěry jen v určeném okruhu od kritických lokalit (tokaniště, hnízdiště atp.)
- změkčení opatření umožněním opustit trasu (v řádu desítek metrů od značené stezky) pro fotografování či přístup k vodě,
- systém povolenek umožňujících *legální* vstup do lokalit jinak uzavřených (podmíněno např. nutností absolvovat školení o lokalitách, kam *opravdu* nechodit, jakož i úhradou netriviálního správního poplatku)
- *rozšíření* sítě značených cest jako kompenzační opatření vůči tomuto plošnému zákazu (např. proznačkovat všechny existující *zpevněné* cesty)

Bez srovnání alternativ nelze tvrdit, že je navrhovaný celoroční plošný zákaz vstupu mimo značené cesty přiměřený sledovanému záměru.